

Ю. Л. БОШИЦЬКИЙ

*Юрій Ладиславович Бошицький, ректор
Київського університету права НАН України, про-
фесор, заслужений юрист України*

ФУНДАМЕНТАЛЬНА ПРАЦЯ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ БОЛГАРІЇ*

Процеси гармонізації українського законодавства із законодавством Європейського Союзу і приведення його у відповідність із загальноприйнятими міжнародними стандартами вимагає ефективного забезпечення правового захисту об'єктів інтелектуальної власності. А конституційні положення охорони інтелектуальної власності потребують формування ефективного механізму забезпечення правомірного використання таких об'єктів, як торговельні марки, комерційні найменування та географічні зазначення. Ці об'єкти виступають необхідними атрибутами комерційної, підприємницької, виробничої і зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання різних форм власності.

На жаль, у цій сфері спостерігається ситуація, яка характеризується широкомасштабним піратством, що загрожує ефективному розвитку ринкових відносин в країні, покращенню міжнародної торгівлі, престижу держави. Серед причин подібного стану речей можна назвати й певну недосконалість національного законодавства, і недостатню розробку зазначених проблем на теоретичному, науково-дослідницькому рівні.

Особливо актуальним зазначене вище є для такого об'єкта інтелектуальної власності, як комерційне (фірмове) найменування. На сьогоднішній день основним функціональним навантаженням комерційного найменування є його посередництво в системі взаємовідносин між виробниками та споживачами; також воно є своєрідним відображенням ділової репутації фірми, складовою її престижу й авторитету. Вдало вибране комерційне найменування приваблює покупців, що впливає на збільшення обсягів продажу і подальшого розвитку виробництва. Однак для того, щоб цей об'єкт міг ефективно використовуватися в економічному обігу, є необхідною належна регламентація його правового режиму.

З огляду на актуальність проблематики правової охорони фірмових найменувань надзвичайно цікавою є праця відомого болгарського дослідника проблем права інтелектуальної власності Директора Центру інтелектуальної власності Болгарії професора Борислава Борисова «Промислова і інтелектуальна власність компанії», що вийшла друком у видавництві «Економіка» Софійського університету національної та світової економіки.

Автор здійснив широкий теоретичний аналіз проблем охорони інтелектуальної власності суб'єктами господарської діяльності, сучасного і перспективного розвитку системи охорони комерційних найменувань Болгарії, показав шляхи вдосконалення відповідного законодавства в умовах розвитку ринкових відносин в цій країні.

У монографії детально розглядаються питання правової охорони науково-технічних новацій, які створюються на підприємствах сучасної Болгарії. Детально характеризуються особливості правової охорони наукових відкриттів, винаходів, ноу-хау тощо. Автор дає визначення поняття комерційного найменування компанії, його значення для ефективної та чесної конкуренції, економічного розвитку підприємств, простежує історію розвитку правового регулювання комерційних найменувань в Болгарії та розкриває особливості змісту права на зазначений об'єкт.

На нашу думку, в роботі пильної уваги заслуговують питання аналізу особливостей змісту суб'єктивного права на комерційні позначення суб'єктів підприємницької діяльності, поширеним випадкам порушень прав на нього, проблемам цивільно-правового, адміністративного та кримінального захисту права на комерційне найменування.

Змістовним є також порівняльний аналіз законодавств і правових доктрин зарубіжних країн із законодавством Болгарії щодо охорони комерційних найменувань; запропоновано певні удосконалення чинного національного законодавства в зазначеній сфері.

Дане видання є цікавим і актуальним також з огляду на те, що його автором вперше зроблено підбір нормативних актів Болгарії та ряду європейських країн стосовно регулювання комерційних найменувань.

© Ю. Л. Бошицький, 2012

* Рецензія на кн.: *Борисов Б. М. Интеллектуалната собственост на индустриалната фирма / Университет за национално и световно стопанство. – София: Университетско издателство «Стопанство», 2011. – 442 с.*

Враховуючи ту обставину, що серед багатьох об'єктів інтелектуальної власності комерційне найменування залишається чи не єдиним, якому не приділяється належна увага ні на законодавчому, ні на науково-дослідницькому рівні, дане дослідження заслуговує на особливу увагу через його актуальність та нагальність.

Робота підготовлена на основі сучасних болгарських і європейських досліджень права інтелектуальної власності, з урахуванням болгарської та зарубіжної практики, досвіду діяльності міжнародних організацій. Корисними для науковців та практиків можуть бути й деякі пропозиції, спрямовані на удосконалення європейського законодавства із врегулювання відносин щодо комерційних (фірмових) найменувань та інших об'єктів інтелектуальної власності.

Монографія професора Борислава Борисова стане надзвичайно корисною широкому колу українських фахівців у галузі інтелектуальної власності, науковцям у їх подальших дослідженнях, викладачам, а також фахівцям у процесі розробки нормативно-правових актів у сфері регулювання відносин при використанні засобів індивідуалізації товарів і послуг та їх товаровиробників.

Також очевидною є доцільність перекладу цієї праці українською мовою в інтересах підприємців, юристів, економістів, студентів та викладачів юридичних вузів, широкого кола фахівців у сфері права інтелектуальної власності.

М. О. БАЙМУРАТОВ

Михайло Олександрович Баймуратов, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права Маріупольського гуманітарного університету, заслужений юрист України

ЕНЦИКЛОПЕДИЧНЕ ВИДАННЯ У ГАЛУЗІ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА*

В умовах динамічного розвитку конституційної системи України набуває важливого значення розуміння основних категорій у галузі конституційного права з урахуванням сучасних тенденцій розвитку як вітчизняного конституціоналізму, так і зарубіжних країн. На функціонування конституційної системи також впливають відповідні міжнародні стандарти, а також європейські стандарти здійснення публічної влади, забезпечення верховенства права, демократії та прав людини. Дуже важливою рисою Малої енциклопедії конституційного права є висвітлення окремих аспектів конституційної аксіології, оскільки сьогодні суспільні цінності сприяють ідентифікації національних конституційних систем на правовій карті світу і дають можливість більш глибоко зрозуміти логіку розвитку цих політико-правових явищ і процесів.

Особливими рисами навчального видання є саме енциклопедичний стиль викладу матеріалів, оскільки авторський колектив комплексно розкриває основні категорії з конституційного права, а відповідні статті мають внутрішню рубрикацію залежно від їх змісту. Зокрема, ключова категорія «Конституція» розкривається як у формальному, так і в змістовному аспектах, а також складовими цієї статті є рубрики, присвячені структурі конституції. Стаття «Верховна Рада України» розкриває питання формування, внутрішньої організації, повноважень вітчизняного парламенту. Це дає змогу розкрити відповідні категорії конституційного права, з точки зору досягнень як доктрини, так стану законодавства та судової практики. Більшість статей також ґрунтуються на розкритті їх порівняльно-правових аспектів, що дає змогу більш глибоко розкрити зміст відповідних конституційних явищ і процесів.

Слід відзначити, що Мала енциклопедія конституційного права вносить в обіг вітчизняної юридичної науки нові терміни, які неповною мірою висвітлені в літературі з конституційного права, зокрема, «Верховенство права над політикою», «Горизонтальний ефект конституції», «Деліберативна демократія», «Демократія войовнича», «Конституційна держава», «Континуїтет», «Постмодерний конституціоналізм», «Реалізація конституції», «Суюсидіарність», «Толерантність» тощо.

Рецензоване науково-довідникове видання виконано на високому науково-методологічному рівні, комплексно охоплює основні положення сучасного конституційного права, висвітлює останні досягнення вітчизняної та зарубіжної науки конституційного права та враховує сучасні тенденції розвитку конституційного законодавства та судової практики. Мала енциклопедія конституційного права відповідає сучасним вимогам до видань науково-довідкового та енциклопедичного характеру та адресована науковцям, студентам юридичних факультетів і вищих навчальних закладів, працівникам органів державної влади та місцевого самоврядування.

Мала енциклопедія конституційного права підготовлена на високому науково-методологічному рівні, містить багатий науково-довідковий матеріал, необхідний для фахівців у галузі конституційного права.

© М. О. Баймуратов, 2012

* Рецензія на кн.: Мала енциклопедія конституційного права / За заг. ред.: проф. Ю. Л. Бошицького; Київський університет права НАН України. – К.: Кондор – Видавництво, 2012. – 462 с.